

Onze vereniging tussen gisteren en morgen

door Edgar KESTELOOT, Voorzitter

Een dynamische natuurbehoudsvereniging moet regelmatig de doelstellingen die ze nastreeft en de middelen die ze hiervoor inzet, herzien. Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn verschillende — vaak tegenstrijdige — strekkingen in het natuurbehoudsstreven aan het licht gekomen, die mekaar in versneld tempo hebben opgevolgd. In de vijftiger jaren dacht men in de eerste plaats aan het angstvallig beschermen van zeldzame soorten. Al naar gelang de persoonlijke voorkeur en gevoeligheden ging de bezorgdheid van de enen uit naar insecten, van de anderen naar vogels, van derden naar planten... In die sfeer ontstond onze vereniging. Haar belangstelling ging in de eerste plaats uit naar vogels, wat goed tot uiting kwam bij de oprichting, vermits de vereniging de naam « De Belgische Vogelreservaten » meekreeg. Uit die beginjaren dateert de aankoop van « De Snekensvijver » met het oog op de bescherming van de kokmeeuwenkolonie, een soort die toen — zeker als broedvogel — verre van algemeen was. In Hofstade hebben we de futen gered. Futen waren toen nog niet wettelijk beschermd en ze werden door vissers systematisch vervolgd. Dank zij onze inspanningen komt deze soort thans ook op andere plaatsen vrij algemeen voor. In het Zwin tenslotte werden heel wat zeldzame soorten zoals kluten, scholeksters, berg-eenden, sternen... doeltreffend beschermd.

In de jaren zestig begint men, ten gevolge van een betere kennis van oecologische wetmatigheden, meer aandacht te schenken aan de globale levensgemeenschappen. Terzelfder tijd wordt men gekonfronteerd met de achteruitgang van een hele reeks plant- en diersoorten. Men komt tot de konklusie dat, wil men zeldzame soorten instandhouden, men in de eerste plaats hun milieu met al zijn abiotische en biotische componenten moet bewaren. Konkreet betekent dit dat men reservaten moet inrichten en beheren, d.w.z. een actieve politiek voeren. Het is deze taak die we als onze voornaamste opdracht beschouwen. Daarom werd voor elk reservaat een beheerscomité opgericht. Om bovendien meer ingewikkelde problemen, die een grondiger wetenschappelijk onderzoek en inzicht vergen, op te lossen werd ook een wetenschappelijke commissie samengesteld. Zij zal voortaan waken over het beheer van onze reservaten.

De op de praktijk gerichte vorming van onze conservators, zowel op biologisch, ecologisch, juridisch

als opvoedkundig vlak, wordt ter hand genomen. Speciale kursussen en stages worden voor hen ingericht. In de loop van de eerstvolgende jaren zullen we deze inspanningen verder zetten en de vormingsprogramma's grondiger uitwerken. Verschillende conservators zijn houder van een universitair diploma in de natuurwetenschappen. Terzelfder tijd wordt het juridisch statuut van elk reservaat zorgvuldig onderzocht en indien nodig verstevigd. De meeste van de conservators zijn tevens beëdigde bewakers, wat hen toelaat in geval van overtreding krachtdadig op te treden. Aldus proberen we het gezag van de conservators op alle gebieden te verhogen. Speciale wachters hebben een repressieve bevoegdheid en zijn belast met een rondreizende opdracht. De samenwerking met de Rijkswacht, de technisch beambten van Waters en Bossen en de jachtwachters van de Koninklijke Sint-Hubertusclub zal worden opgedreven om een strenge bewaking te verzekeren.

Eenzijds moeten wij onze inspanningen verder zetten om nog meer reservaten, bij voorkeur door aankoop, onder eigen beheer te krijgen. Anderzijds moeten wij onze bestaande reservaten die zich daartoe lenen, degelijk uitrusten met natuureducatieve voorzieningen zoals natuurpaden, bezoekerscentra en informatieve publicaties voor volwassenen en schoolgaanden. Al is de educatieve valorisatie van natuurgebieden in ons land nauwelijks aangevat, toch heeft het natuurreservaat het Zwin ook op dit stuk reeds echt pionierswerk verricht. Het uitbouwen van een educatieve infrastructuur is vaak een erg kostbare aangelegenheid en daardoor kan het enkel gebeuren in natuurgebieden die we in eigendom bezitten en waar het bezoekersaantal voldoende groot is om dergelijke investeringen te kunnen verantwoorden.

Uiteindelijk moeten wij overal een aanwezigheidspolitiek gaan voeren om onze werking bij een zeer ruim publiek bekend te maken. Onze vereniging is tenslotte ook bereid haar naam en goede faam in de weegschaal te werpen ten gunste van elke waardevolle natuurbeschermingsactie in ons land of in het buitenland. Dit kan gebeuren via de Internationale Unie voor Natuurbescherming of het Europees Bureau voor het Leefmilieu waarbij de Belgische Natuur- en Vogelreservaten aangesloten zijn.